

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2015)0074**Venäläisen oppositiojohtajan Boris Nemtsovin murha ja Venäjän demokratian tila****Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. maaliskuuta 2015 venäläisen oppositiojohtajan Boris Nemtsovin murhasta ja Venäjän demokratian tilasta (2015/2592(RSP))***Euroopan parlamentti, joka*

- ottaa huomioon aiemmat mietintönsä ja päätöslauselmansa Venäjästä ja erityisesti 23. lokakuuta 2012 antamansa päätöslauselman Sergei Magnitskin tapauksessa osallisia Venäjän viranomaisia koskevien yhteisten viisumirajoitusten käyttöönotosta¹, 13. kesäkuuta 2013 antamansa päätöslauselman oikeusvaltioperiaatteesta Venäjällä², 13. maaliskuuta 2014 antamansa päätöslauselman Venäjästä ja Bolotnajan aukion tapahtumissa mukana olleiden mielenosoittajien tuomitsemisesta³, 23. lokakuuta 2014 antamansa päätöslauselman Memorial-kansalaisjärjestön (vuoden 2009 Saharov-palkinnon saaja) lakkauttamisesta Venäjällä⁴ ja 15. tammikuuta 2015 antamansa päätöslauselman Venäjästä ja erityisesti Aleksei Navalnyin tapauksesta⁵,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Federica Mogherinin 28. helmikuuta 2015 antaman julkilausuman Boris Nemtsovin murhasta,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / korkean edustajan 4. maaliskuuta 2015 antaman julkilausuman Nadija Savtšenkon pidätyksen jatkumisesta,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan tiedottajan 3. maaliskuuta 2015 antaman julkilausuman siitä, että EP:n jäsen Sandra Kalnietelta evättiin pääsy Venäjän federaation alueelle,

¹ EUVL C 68 E, 7.3.2014, s. 13.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0284.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0253.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0039.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0006.

- ottaa huomioon Venäjän federaation ihmisoikeusasiamiehen Vladimir Lukinin lausunnon 4. maaliskuuta 2014 pidetyistä mielenosoituksista Moskovassa ja lainvalvontaviranomaisten toteuttamista toimista,
 - ottaa huomioon 28. marraskuuta 2013 käydyt EU:n ja Venäjän ihmisoikeusneuvottelut,
 - ottaa huomioon kumppanuuden perustamisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation kesken tehdyn voimassa olevan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ja keskeytetyt neuvottelut EU:n ja Venäjän välisestä uudesta sopimuksesta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. panee merkille, että Boris Nemtsov, joka oli Venäjän federaation entinen varapääministeri, Nižni Novgorodin entinen kuvernööri, huomattava Neuvostoliiton jälkeisen Venäjän yhteiskunnan ja talouden uudistuksia kannattava toimija ja yksi Venäjän liberaalin ja demokraattisen opposition johtajista, murhattiin Kremlin lähellä kaksi päivää ennen hänen valmistelemaansa mielenosoitusta, joka oli määrä järjestää 1. maaliskuuta 2015 ja jolla oli tarkoitus osoittaa mieltä talouskriisin vaikutuksia ja Ukrainan konfliktia vastaan;
- B. toteaa, että murhaansa edeltäneinä viikkona Boris Nemtsov tutki Venäjän osuutta Donbassin konfliktiin ja aikoi julkaista asiaa koskevan raportin; panee merkille, että Boris Nemtsovin murhasta on pidätetty viisi miestä mutta ei ole selvää, ampuiko kuolettavat laukaukset joku pidätetyistä; toteaa, että Venäjän viranomaiset eivät päästäneet joitakin Euroopan parlamentin jäseniä ja joitakin kansallisia valtuuskuntia Venäjän federaatioon, mikä esti heidän osallistumisensa Boris Nemtsovin hautajaisiin;
- C. toteaa, että Boris Nemtsov oli nykyaikaisen, hyvinvoivan, demokraattisen ja maailmalle avoimen Venäjän federaation vankka kannattaja;
- D. ottaa huomioon, että Venäjän federaatio on Euroopan neuvoston ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) täysjäsenenä sekä YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen allekirjoittajajamaana sitoutunut noudattamaan demokratian, oikeusvaltion sekä perusvapauksien ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen yleismaailmallisia periaatteita;
- E. ottaa huomioon, että Venäjän ihmisoikeustilanne on viime vuosina heikentynyt ja Venäjän viranomaiset ovat hyväksyneet joukon lakeja, joissa on tulkinnanvaraisia säännöksiä ja joilla opposition ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden toimintaa rajoitetaan entisestään sekä estetään ilmaisun- ja kokoontumisvapauden toteutuminen; toteaa, että oikeusministeriö on käyttänyt tuoretta toimivaltaansa ja luokitellut 42 ryhmää, mukaan lukien maan asiantuntevimmat ja arvovaltaisimmat ihmisoikeusjärjestöt, ulkomaisiksi agenteiksi ja pyrkinyt byrokratian varjolla lakkauttamaan useiden muiden ryhmien toiminnan; ottaa huomioon, että duuma otti tammikuussa 2015 ensiaskelen kohti sellaisen uuden lain hyväksymistä, jolla kielletäisiin ”ei-toivottujen” ulkomaisten järjestöjen toiminta;
- F. ottaa huomioon, että parlamentti on useaan otteeseen tuonut julki huolestuneisuutensa Venäjän demokratian tilasta, oikeusvaltion ylläpitämisen systemaattisesta epäonnistumisesta ja perusoikeuksien kunnioittamisesta; ottaa huomioon, että Venäjällä ei kunnioiteta oikeusvaltiota, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin normeja,

asianmukaisia oikeusmenettelyjä eikä oikeuslaitoksen riippumattomuutta; ottaa huomioon, että viimeisimmät presidentin ja duuman vaalit eivät täyttäneet Etyjin normeja;

- G. toteaa, että monet viime vuosien oikeudenkäynnit ja oikeusmenettelyt ja esimerkiksi Navalnyin, Magnitskin, Hodorkovskin ja Politkovskajan tapaukset ovat asettaneet kyseenalaiseksi Venäjän federaation oikeudellisten elinten riippumattomuuden ja puolueettomuuden; katsoo, että nämä suurta julkisuutta saaneet tapaukset ovat vain Venäjän ulkopuolella tunnetuimmat tapaukset ja osoittavat, että Venäjän valtio on epäonnistunut kautta linjan oikeusvaltioperiaatteen noudattamisessa ja kansalaistensa oikeudenmukaisessa kohtelussa;
- H. katsoo, että tarvitaan entistä enemmän johdonmukaista, vakaata ja kokonaisvaltaista unionin Venäjän-politiikkaa, jota kaikki jäsenvaltiot kannattavat ja jossa tuen ja avun antamiseen liittyy tiukkaa ja oikeudenmukaista kritiikkiä sellaisten yleisten arvojen pohjalta, joita sekä EU että Venäjä ovat sopineet noudattavansa;
- I. ottaa huomioon, että unioni on toistuvasti tarjonnut Venäjälle modernisaatiokumppanuuden kautta apua ja asiantuntemusta oikeusvaltion vahvistamiseen, kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseen ja koko taloudellisen potentiaalin hyödyntämiseen;
- J. toteaa, että 19. helmikuuta 2015 venäläinen oppositiojohtaja Aleksei Navalnyi tuomittiin 15 päivän vankeuteen hänen jaettuaan tulevaa mielenosoitusta koskevia lehtisiä; toteaa, että 30. joulukuuta 2014 tuomioistuimien tuomitsi hänet kolmen ja puolen vuoden ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja hänen veljensä Oleg Navalnyin kolmen ja puolen vuoden ehdottomaan vankeuteen;
- K. toteaa, että moskovalainen tuomioistuin hylkäsi 4. maaliskuuta 2015 Nadija Savtšenkon esittämän toisen valituksen siitä, että Venäjän federaatio oli laittomasti pidättänyt hänet; toteaa, että valituksen yhteydessä viitattiin Nadija Savtšenkon koskemattomuuteen Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen (PACE) jäsenenä; toteaa, että 4. maaliskuuta 2015 Savtšenko tuli olleeksi nälkälakossa 82 päivän ajan ja näin pitkän ajan jälkeen häntä uhkaa terveyden pysyvä vahingoittuminen tai kuolema;
- L. toteaa, että on kulunut kuusi kuukautta siitä, kun Venäjän turvallisuuspalvelu sieppasi Viron alueella virolaisen poliisin Eston Kohverin rikkoen kansainvälistä oikeutta; toteaa, että Kohver on edelleen laittomasti pidätettynä Lefortovon vankilassa Moskovassa; toteaa, ettei hän saa riittävää oikeusapua, häneltä on evätty oikeus asianmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hänet on määrätty perusteettomasti psykiatriseen tutkimukseen, jonka yksityiskohdat eivät ole tiedossa;
- M. toteaa, että eurooppalainen demokratia-rahasto käsittelee venäläisten tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, ja rahastoa ja sen kumppaneita kehoitetaan kehittämään uusia tiedotusvälineisiin liittyviä aloitteita;
- N. ottaa huomioon, että Venäjä pitää edelleen hallussaan sen Puolan hallituksen TU-154-lentokoneen hylkyä ja mustia laatikoita, jonka maahansyöksyssä lähellä Smolenskia huhtikuussa 2010 Puolan presidentti ja lukuisat Puolan poliittisten, sotilaallisten ja kulttuuripiirien merkkihenkilöt saivat surmansa; toteaa, että lukuisista pyynnöistä huolimatta Venäjän viranomaiset eivät ole suostuneet palauttamaan niitä Puolalle;

1. tuomitsee jyrkästi Boris Nemtsovin murhan, joka on Venäjän lähihistorian merkittävin poliittinen murha; panee merkille, että Nemtsov ammuttiin kuoliaaksi Kremlin lähellä alueella, jolla on kameroita, poliiseja ja turvallisuuspalvelun edustajia;
2. osoittaa kunnioituksensa Boris Nemtsoville, joka oli huomattava oppositiojohtaja, poliittisen Solidarnost-liikkeen perustaja ja johtaja, presidentti Vladimir Putinin sekä Ukrainan sodan johtava arvostelija ja joka omisti elämänsä demokraattisemmalle, hyvinvoivalle ja avoimelle Venäjälle sekä Venäjän ja sen naapurimaiden ja kumppanien välisille vahvoille kumppanuuksille; ilmaisee syvimmän osanottonsa Boris Nemtsovin perheelle, ystäville, opposition jäsenille sekä Venäjän kansalle; tuomitsee Venäjän johdon päätöksen estää jotakin EU:n diplomaatteja ja kansallisia valtuuskuntia osallistumasta hänen hautajaisiinsa, mikä esti EU yrityksen kunnioittaa yleismaailmallisia arvoja puolustavia urheita Venäjän kansalaisia;
3. toteaa, että Nemtsovin surma kuuluu Venäjällä vuoden 1998 jälkeen poliittisista syistä tapahtuneiden ja ratkaisematta jääneiden murhien ja epäilyttävien kuolemantapausten kasvavaan joukkoon ja että muita surmattuja ovat tutkiva journalisti Anna Politkovskaja, Aleksandr Litvinenko, joka esitettyjen väitteiden mukaan myrkytettiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa, asianajaja Stanislav Markelov, toimittaja Anastasia Baburova, ihmisoikeusaktivisti Natalia Estemirova, asianajaja Sergei Magnitski ja nyt poliitikko Boris Nemtsov;
4. panee merkille Venäjän viranomaisten ilmoituksen, jonka mukaan ne ovat pidättäneet viisi tšetšeenitaustaista epäiltyä;
5. vaatii murhan riippumatonta kansainvälistä tutkintaa; katsoo, että puolueetonta ja oikeudenmukaista tutkintaa voitaisiin edistää välineillä, joita Etyjillä, Euroopan neuvostolla ja Yhdistyneillä kansakunnilla on käytettävissään;
6. kehottaa neuvostoa, komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan tulevan Venäjän-politiikkansa suunnittelussa huomioon, että Venäjän viranomaisten luoma poliittinen ilmapiiri tarjoaa hyvän kasvualustan tällaisille murhille, väkivallalle ja painostukselle; on huolissaan oppositio- ja ihmisoikeusaktivisteihin, vähemmistöihin ja naapurikansoihin kohdistuvan vihan ilmapiiristä, joka on vahvistunut Venäjällä viime vuosina ja jota valtion propaganda ja viralliset tiedotusvälineet lietsovat osana poliittista kulttuuria, joka irtautuu demokraattisista periaatteista;
7. kehottaa Venäjän federaation viranomaisia lopettamaan naapureihinsa, länsimaihin ja omaan kansaansa kohdistamansa häpeällisen propagandan ja informaationsodan; katsoo, että tällainen propaganda tekee Venäjästä tukahduttavien toimien, vihapuheen ja pelon valtakunnan, jossa nationalistinen euforia perustuu Krimin liittämiseen ja kiihtyvään sotaan Ukrainassa, jossa Krimin tataarien oikeuksia loukataan ja jossa Kreml lietsoo ja edistää vihaa ja taistelua kansainvälisen oikeuden vastaisella tavalla; tuomitsee uuden propagandasodan, joka kohdistuu demokraattisiin arvoihin ja perusarvoihin, joiden esitetään olevan vieraita Venäjän yhteiskunnalle; muistuttaa, että sekä Euroopan unioni että Venäjän federaatio ovat sitoutuneet yleisten demokraattisten arvojen ja perusoikeuksien suojeluun lukuisilla kansainvälisillä julistuksilla ja sopimuksilla; korostaa poliittisen opposition merkitystä, jotta voidaan varmistaa jatkuva keskustelu sekä näkemysten ja ajatusten vaihto politiikassa ja lainsäädäntömenettelyissä Venäjällä;
8. kehottaa Venäjän viranomaisia lopettamaan kaiken oppositiojohtajiin, kansalaisyhteiskunnan edustajiin ja riippumattomiin tiedotusvälineisiin kohdistuvan

painostuksen sekä kaikki näihin kohdistuvat sortotoimet samoin kuin poliittisen ja oikeudellisen uhkailun ja antamaan näille mahdollisuuden toimia vapaasti Venäjän perustuslain peruseriaatteita noudattaen;

9. on erittäin huolissaan siitä, ettei Venäjä noudata kansainvälisiä lainmukaisia velvoitteitaan, jotka sille kuuluvat Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan neuvoston ja Etyjin jäsenenä, eikä se noudata perustavia ihmisoikeuksia eikä oikeusvaltioperiaatetta; katsoo, että Venäjän federaation on noudatettava velvoitteita, joihin se on itse sitoutunut; pitää valitettavana, että viimeaikaisen kehityksen perusteella Venäjä on siirtynyt vastakkaiseen suuntaan verrattuna toimivaan demokratiaan, johon kuuluu opposition kunnioittaminen, oikeusvaltionperiaatteen noudattaminen sekä oikeuslaitoksen riippumattomuus;
10. pitää hyvin valitettavana Venäjän viranomaisten haluttomuutta vastata arvosteluun, jota ulkomaisten agentteja koskevaan lakiin on kohdistettu sekä Venäjän federaatiosta että sen ulkopuolelta, sekä sitä, että viranomaiset ovat sen sijaan hyväksyneet lakiin muutoksia, jotka rajoittavat entisestään muiden kuin kaupallisten organisaatioiden toimintamahdollisuuksia ja jotka ovat luonteeltaan syrjiviä; kehottaa voimakkaasti Venäjää tarkistamaan asiaan liittyvää lainsäädäntöä, jotta maa voi täyttää ihmisoikeuksia ja demokraattisia vapauksia koskevat kansainväliset velvoitteensa;
11. panee tyytyväisenä merkille korkeimman oikeuden 28. tammikuuta 2015 tekemän päätöksen hylätä oikeusministeriön tekemä kanne, jossa vaadittiin Venäjän Memorial-järjestön lakkauttamista ja väitettiin, että sen organisaatiossa oli tapahtunut rikkomuksia, ja kehottaa poistamaan ulkomaisten agenttien listalta muut sille kirjatut kansalaisjärjestöt;
12. kehottaa Venäjän viranomaisia vapauttamaan välittömästi kaikki tunnustetut poliittiset vangit;
13. kehottaa Venäjän viranomaisia vapauttamaan pikaisesti Nadija Savtšenkon, joka siepattiin Ukrainan alueella ja jota pidetään laittomasti venäläisessä vankilassa, ja kehottaa kunnioittamaan hänen koskemattomuuttaan Ukrainan korkeimman neuvoston ja PACEn jäsenenä; korostaa, että Venäjä kantaa vastuun hänen erittäin heikosta terveydentilastaan; esittää syvän huolensa hänen terveydentilastaan ja kehottaa Venäjän oikeusviranomaisia noudattamaan humanitaarista oikeutta;
14. tuomitsee virolaisen poliisin Eston Kohverin sieppauksen Viron alueelta ja kehottaa vapauttamaan hänet välittömästi ja mahdollistamaan hänen turvallisen paluunsa Viroon;
15. katsoo, että Venäjä on edelleen merkittävä maailmanlaajuinen toimija ja että on unionin ja Venäjän strategisen edun mukaista pyrkiä nopeasti purkamaan tilanne ja palauttaa suhteet diplomatian ja välityksen kautta edellyttäen, että noudatetaan kansainvälistä oikeutta ja Etyj-sitoumuksia;
16. ilmaisee tukensa Venäjän demokraattisille voimille, jotka ovat sitoutuneet avoimeen yhteiskuntaan sekä uudistuksiin;
17. kehottaa neuvostoa laatimaan yhtenäisen Venäjän-politiikan, jonka yhteydessä EU:n 28 jäsenvaltiota ja EU:n toimielimet sitoutuvat pitämään kiinni vahvasta yhteisestä linjasta, joka koskee ihmisoikeuksien asemaa EU:n ja Venäjän välisissä suhteissa sekä tarvetta saada ilmaisun-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden suitsiminen loppumaan

Venäjällä; katsoo, että tällä unionin strategialla olisi pyrittävä saamaan Venäjä täysin kunnioittamaan Etyjin periaatteita ja motivoimaan sen johto siirtämään Venäjä pois poliittisesta ja taloudellisesta eristäytyneisyydestä, johon maa on itsensä ajanut;

18. kehottaa EUH:n ja komission tukemaan komission varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa kehittämään entistä tehokkaamman ohjelman Venäjän kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi Venäjällä ja miehitettyllä Krimillä ja kehottaa etsimään ja kehittämään uusia mahdollisuuksia yhteistyöhön sen kanssa demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion arvojen edistämiseksi; kehottaa EU:ta ottamaan huomioon EU:n rahoitusvälineiden meneillään olevan ohjelmasuunnitteluvaiheen ja lisäämään EU:n taloudellista apua Venäjän kansalaisyhteiskunnalle demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen rahoitusvälineen avulla sekä varoja kansalaisjärjestöille ja paikallisviranomaisille sekä sisällyttämään kumppanuusvälineeseen EU:n ja Venäjän välisen kansalaisyhteiskuntaa käsittelevän foorumin, jotta varmistetaan kestävä ja uskottava pitkäaikainen tuki;
19. toistaa aiemmissä päätöslauselmissa esittämänsä huolen siitä, etteivät Venäjän viranomaiset ole tehneet yhteistyötä riippumattomien ja kansainvälisten tutkijoiden kanssa alasammutun MH17:n yhteydessä; korostaa painokkaasti, ettei Minskin sopimuksen yhteydessä sovittua armahdusmenettelyä voida soveltaa tämän rikoksen tekijöihin, joten heillä ei ole oikeutta minkäänlaiseen armahdukseen;
20. kehottaa Venäjän viranomaisia palauttamaan viipymättä Puolan hallituksen Tu-154-lentokoneen hylyn ja kaikki sen mustat laatikot Puolalle; korostaa, että Venäjän oikeuslaitoksen suuri riippuvuus viranomaisista heikentää tutkinnan riippumattomuutta ja rehellisyyttä;
21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, Euroopan neuvostolle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle sekä Venäjän federaation presidentille, hallitukselle ja parlamentille.